

Svar på frågor om Stöd och behandling

Fråga 1. När ni får svar om att någon är våldsutsatt eller förövare, anmäler ni då till socialtjänsten? Tänker att det är anledning till misstanke om att ett barn far illa!

Om barn eller förälder berättar i KIBB behandling om en ny våldshändelse så kontaktar vi ansvarig socialsekreterare. Det har vi talat om i början av behandlingen så det är något föräldrar och barn är införstådda med att vi gör. Det brukar inte vara några konstigheter med det.

Fråga 6. Hur tänker ni när barn berättar om våld i hemmet och vi (i socialtjänsten) väljer att tro på barnen (trots att polisens utredning läggs ner) men föräldrarna nekar våld?

Vi anser att det är viktigt att vi står på barnets sida och att vi tror på det barnet berättar. När vi motiverar föräldrar till att delta i KIBB så är det just utifrån att de har ett barn som har berättat om våld. Oftast kan föräldrarna bekräfta att det finns konflikter mellan förälder o barn och att det behöver hjälp med att klara dessa på ett bättre sätt.

Fråga 11. Finns det exempel på när KIBB har använts i ärenden som är hedersrelaterade?

KIBB ska inte användas när det förekommer våld i ett hederskontext

Fråga 12. ang. kibb. hur görs urvalet av vilka familjer som kan ingå i programmet?

Efter en anmälan om misshandel och där barnet, efter skyddsbedömning anses kunna bo kvar hemma eller efter att ha varit placerad i jourhem bedöms kunna flytta hem. Föräldrarna ska vara villiga att ta emot hjälp och kunna åtminstone delvis tillstå att det förekommit våld.

Det ska inte förekomma våld mellan föräldrarna om de båda ska vara med i KIBB

13: Vet vi att evidensen gäller i annan kulturell kontext - Sverige vs USA?

Under översättning och revidering av manualen har innehållet anpassats till en svensk kontext, i dialog med grundarna av metoden och svenska forskare och behandlare. Resultaten ser ut att vara lika goda i Sverige.

Fråga 14 Vi vet att i många familjer där det förekommer våld är också mamma våldsutsatt. Hur ser föräldrasessionerna ut då?

Om en förälder är våldsutsatt av den andra föräldern kan de inte delta båda två.

Fråga 15 Jag möter våldsutsatta barn i mitt arbete - våldet är i olika omfattning - samtliga uttrycker rädsla och ibland skräck inför att fortsätta vara hemma med föräldern - hur tänker ni kring att ha en behandling med hemmavarande barn där våldet ännu inte upphört?

Föräldern ska vara hjälpsökande gällande sitt våldsbeteende och i början av behandlingen skriver föräldern under ett "Familjesäkerhetskontrakt" som innefattar att inte använda någon sorts våld som hot, kränkning, psykisk och fysisk bestraffning mot barnet. föräldern ska vara hjälpsökande. Föräldern kommer också att säga till sitt barn att det är ok att berätta vad som händer hemma så de kan få hjälp med att få det bättre.

Fråga 16 Kibb-måste föräldrarna "erkänna" att de utsatt barnet för våld eller kan det vara att de säger att det är tex konflikter?

Det är ok om föräldern säger att det är konflikter som inte blir bra och att de vill få hjälp med att göra på annat sätt. Det är inte ovanligt att föräldrarna under behandlingen senare, när de känner sig tryggare vågar tala om att det förekommit våld i större utsträckning

Fråga 17 Hur säkerställer ni att barnet berättar om det våld som fortfarande pågår?

Varje vecka görs en veckorapport med föräldrar och barn var för sig med frågor om våld men också om positiva beteende. föräldrarna får i de gemensamma sessionerna berätta för barnet att det är helt ok att berätta vad som händer hemma för att de ska kunna få hjälp. Barnbehandlaren får sedan påminna barnet om vad pappa eller mamma sagt. Om barnet berättar om nytt våld så får förälderns behandlare reda på det och kan gå igenom det med föräldern och sedan hjälpa föräldern med hur hen ska bemöta sitt barn. Oftast berättar föräldern själv i veckorapporten om att det förekommit våld.

Fråga 18 Hur fungerar det med att ha en våldsutövande förälder med i rummet där kanske mamman är utsatt för hot och förtryck?

En våldsutövande förälder ska inte vara i samma rum som den andre föräldern om hen utövar hot och förtryck mot partnern.

Fråga 19 till kibb: talar ni med föräldrarna (dvs den som utövar våld och den som inte skyddar) gemensamt eller var och en för sig?

Vi sitter med dem i samma rum för det mesta.

20: Hur stor del av föräldrarna slutar utöva våld efter KIBB behandling? Görs ngn uppföljning så de inte faller tillbaka i gamla mönster?

Vi kan inte säga hur det går för alla eftersom varje kommun eller verksamhet som bedriver KIBB ansvarar för uppföljning av sina egna insatser. De familjer som ingått i Johannas forskning har följts upp 4 och 10 månader efter behandling. Hennes avhandling publiceras i slutet av maj och då kommer vi kunna läsa mer om hur det gått.

Fråga 21 Hur bedöms kibb vara säkert för barnet? Hur säkerställs en verklig förändringsbenägenhet hos föräldrarna och förhindra att samtycke för behandling inte blir ett sätt att visa sig samarbetsvilliga för att förklä vidare våld efter behandlingen?

Socialtjänsten har först gjort en skyddsbedömning av att barnet kan bo hemma. Förälder är hjälpsökande och ger sitt barn tillåtelse att berätta hur det är hemma. Behandlingen sker hela tiden med barnet i fokus. Föräldrarna får psykoedukation om våld, tränar på att hitta copingstrategier, stresshantering mm. Barnet får också psykoedukation om våld, kunna identifiera föräldrars och sina egna ilskehanterings signaler, de får hjälp med att kunna uttrycka sina känslor, rädslor mm. Föräldrar lär sig berömma sina barn. De får återkomma trygga sina barn att det är helt ok att ta upp saker som hänt under den senaste veckan. När föräldern får kontroll över sin ilska, kan familjen också arbeta fram en trygghetsplan.

Fråga 22 Är det rimligt att lägga ansvaret på barnet att säga ifrån till föräldern (stoppord) - ytterligare tungt ansvar på barnet och dubbel bestraffning (lyckades inte slutföra min uppgift att hindra min förälder från att slå mig)

Trygghetsplanen görs när föräldern har upptäckt sina ilsketecken och har hittat sätt att kunna lugna ner sig innan det blir en våldssituation. Föräldern ska alltså själv märka det och kunna säga att ”nu håller jag på att bli arg och jag behöver lugna mig). Om barnet ser att föräldern blir arg och använder stoppordet ska föräldern kunna stanna upp och respektera barnet och kunna gå till den plats som bestämts. Familjen har i trygghetsplanen bestämt hur länge de ska vara på sina trygga platser och då aktivt lugna sig. Föräldrarna har fått öva på att snabbt kunna lugna sig med olika övningar mm. Trygghetsplanen övas flera gånger både i behandlingen och som hemläxa. Känner sig barnet inte tryggt så innebär det att det behövs göras mer jobb med föräldrarna innan det kan göra en Trygghetsplan

Fråga 23 om en kibb behandling inletts, vad händer då med barnutredningen? avslutas den med insats eller är den pågående under tiden? kräver kibb att polisutredningen avslutats, vad gör ni om den inte gjort det?

Kibb kan sättas in som insats under utredning. Det är en klar fördel att komma igång tidigt med KIBB medan föräldrarna är motiverade. En KIBB insats är helt fristående från polisutredningen som kan hålla på under tiden.

24: Hur tänker ni kring skadorna det gör med barnet att bo med sin förövare fortsättningsvis under sin traumabehandling?

Svar: Om ett barn uttrycker att det inte vill bo kvar hos sin förälder är det mycket viktigt att ta det på yttersta allvar. I KIBB görs allt för att förhindra skador i form av nytt fysiskt eller psykiskt våld. Dessutom motverkas de indirekta skador ett våldsutsatt barn kan få av att bara vara med våldsutövaren – t ex påminnelser om tidigare trauman, uppgivenhet och känslor av att inte få upprättelse, inlärd hjälplöshet och förstärkning av negativa beteendemönster. När den våldsutövande föräldern får hjälp att förändra sitt beteende och lyssna på, giltiggöra och respektera barnets upplevelser och ta fullt ansvar för våldet, kan barnet bearbeta sitt trauma trots fortsatt kontakt med den som orsakat traumat. Men det är en förutsättning att föräldern kommer så långt och att barnet känner sig trygg med det.

Fråga 26 Genom att föräldern tar emot hjälp för sitt våldsamma beteende, hela familjen kommer varje vecka i behandling, förälder och barn har var sina behandlare, förälder har sagt att det är ok att berätta vad som händer hemma, veckorapport om händelser görs med både förälder och barn. Förälder lär sig lyssna aktivt på sitt barn, hitta sina ilskesignaler och aktivt jobba med det. Barn får i lugn och ro berätta om sina rädslor och känslor som sedan genom behandlare bearbetas tillsammans med förälder. Att öva på olika färdigheter och ett positivt föräldraskap genom spel och samvaro. Allt detta gör att barn efter hand känner sig mer trygg och också kan berätta efterhand att de ser att föräldrarna får ett annat beteende. Beröm och positiv respons för att barn känner sig trygg i vad som förväntas av dem.

Om det visar sig att nya våldshändelser sker, tas det omedelbart upp med ansvarig socialsekreterare som då kan göra ny skyddsbedömning.

27: vågar barnen lita på föräldrarna efter kibb?

Barnen som deltog i en intervjustudie (20 barn) svarade att de främsta effekterna av behandlingen var att våldet upphört, att de litade på att föräldern fått nya verktyg så att våldet inte skulle ske igen, samt att de kände sig närmre sina föräldrar. Föräldrarna var mer engagerade och tillgängliga för barnen.

28: En effektutvärdering är ju inte vad man kan kalla forskning - det är ju bara vad man svarar innan insats och efter insats.

Hur tänker ni där med att säkerställa att det är evidens i Sverige?

Genom tre mätningar kan vi se att barn rapporterar en signifikant minskning av föräldrars våldsutövande efter behandling, med bibehållen effekt efter sex månader. Vad gäller symptom till följd av trauma är resultaten från barnen som gått i KIBB jämförda med normvärden från en representativ grupp barn. Det gör att vi kan se att KIBB fungerar så tillvida att barns symptom till följd av trauma ligger signifikant högre än den representativa gruppen innan behandlingen inleds, och sjunker efter behandling. Vid uppföljning sex månader efter avslutad behandling finns ingen skillnad mellan grupperna vad avser symptom på ångest, depression, ilska, dissociation och på totalskalan. Det gör att man kan säga att KIBB är effektivt, men huruvida

KIBB är bättre än någon annan insats given av barnpsykiatri eller socialtjänst har vi inte kunnat fastställa.

29: Följer ni upp ytterligare utöver 6 månaders uppföljningen med tanke på att symptom oftast stiger efter ungefär 6 månader efter olika behandlingar om ej helt lyckade? Tex uppföljning efter 1, 5, 10 år osv.

I den aktuella studien fanns etikillstånd för att följa familjerna fram till sex månader efter avslutad behandling. Det är önskvärt att i kommande studier fortsätta mätningarna över längre tid.

30: Hur tänker ni som arbetar med KIBB kring riskbedömningar och säkerhet dels för deltagande barn, dels säkerhet för den våldsutsatta partnern/mamman (arbetar ni med partnerkontakt med den utsatta mamman om den våldsutövande pappan går KIBB med barnet t ex)?

I familjer där det föreligger partnervåld måste det adresseras i en annan behandling innan KIBB blir aktuellt. Socialtjänsten ansvarar för att göra riskbedömningar, dels innan behandlingen inleds, om familjen bedöms lämplig för en insats i öppenvården. Sedan sker bedömningar varje vecka i KIBB, och både barn och föräldrar tillfrågas om våldet upphört.

31: Ett problem inom socialtjänsten är att det många gånger är svårt att komma vidare i samtal om våld med både barn och föräldrar. Ofta inkommer anmälan om våld, men under utredningstiden uppstår svårigheter. Barnet kan ha ändrar sig, de vuxna förnekar. Hur skall man komma vidare ut ur detta?

Det är viktigt att bibehålla fokus på uppgifterna om våld. Krisstöd både till barnet och de vuxna, direkt och parallellt med utredning kan vara ett bra sätt att motverka att fokus förskjuts. Behandlande personal kan gå in och ge stöd till alla inblandade att hantera den situation de hamnat i efter anmälan, ge generell information om våld och om utredningsprocessen. Det kan göra det lättare att behålla fokus på att våld inte är bra och måste förebyggas och på vad som blir bäst för barnet, och att dämpa de farhågor om tvångsåtgärder och åtal som lätt tar över tänkandet, både hos barn och föräldrar.

32: i hur många familjer att KIBB lett till att våldet upphört?

I dagsläget är resultaten analyserade på gruppnivå, där vi ser signifikanta skillnader i föräldrars minskning av sitt våldsutövande efter behandling, med bibehållen effekt efter sex månader.

33: Sitter föräldrar tillsammans i samtal på KIBB även om det handlar om pappas våld mot mamma?

Nej! KIBB är inte lämpligt om det finns pågående partnervåld. Om pappa tidigare har utövat våld mot mamma måste våldet ha upphört. Om föräldrarna ska delta tillsammans i KIBB behandlingen behöver det göras en bedömning av om det är lämpligt. Båda måste båda vara trygga och positiva till att samtala ihop.

34: Hur tänker ni kring att SBU menar att detta inte har evidens?

För barn som utsatts för fysisk barnmisshandel och fortsätter leva tillsammans med den våldsutövande föräldern fanns det tidigare inte några utvärderade behandlingsmetoder alls. Implementeringen av

KIBB följer de rekommendationer som SBU ger: Importera en metod (om det finns någon) som har bästa möjliga evidens internationellt; Anpassa innehållet till svensk kontext; Utbilda behandlare och följ upp metodtrohet; Utvärdera resultat och forska på effekt i Sverige.

Som Johanna visade är resultaten hittills mycket positiva. För just KIBB:s målgrupp finns idag ingen annan metod att välja på som har mer evidensstöd, även om forskning ännu inte kunnat genomföras för att nå den högsta evidensnivån SBU sätter som kriterium.

SBU sammanfattar så här på sin hemsida: ”För flertalet insatser som används i Sverige finns i dagsläget inte tillräckligt mycket omfattande, välgjord forskning för att vi säkert ska kunna uttala oss om deras effekter. Det innebär dock inte att insatserna är ineffektiva eller att berörda verksamheter ska sluta använda dem, utan just att de behöver utvärderas vidare.”

35: Hur ställer ni er till att SBU menar att det finns en viss positiv effekt men inte större positiv effekt än där föräldern går i enskild KBT?

SBU citerade en studie som jämförde CPC-CBT och KBT för föräldern i USA 2010. Båda medförde att föräldrarnas användning av våld minskade, men CPC-CBT visade bättre resultat vad gäller minskade barnens traumasymtom respektive förbättrade föräldraförmågor.

Och det var just vad CPC-CBT för, att ge barnet en chans att bearbeta sina upplevelser av våld och familjen en chans att fungera bättre, samtidigt som våldsutövande föräldern får hjälp att sluta använda våld. KIBB (som CPC-CBT kallas i Sverige) har visat sig vara en effektiv behandlingsmetod avseende att såväl minska föräldrars bruk av fysiskt våld, samt minska barns traumasymtom.